

zvláštny prípad príčetnosti: zmenšená príčetnosť. Ako prostredný stupeň rôzne je hodnotená zákonodárstvom i vedou, čo značne prekáža snahe podať jednotnú definíciu a vyriešenie otázky trestnosti. Pojem zmenšenej príčetnosti udržal sa len proti odporu pozitivistov, a práve tak i zásada zmiernenia trestu. U tej vodítkom môže byť obligatornosť alebo fakultatívnosť, ktorá bola prepracovaná v osnovách najnovších trestných zákonov, prípadne aj obe v kombinácii. — Kapitola VI. líčí zvláštne stavy nepríčetnosti, menovite opilosť, rôzne stavy duševných afektov, spánok, t. zv. neodolateľné impulzy, hluchonemotu, psychický stav divochov, ktoré všetky sú rôzne hodnotené v dnešných právnych systémoch. — Hlavnou staťou knihy je VII. kapitola. V §e 31. rozberá autor jednotlivými právnikmi podané definície príčetnosti (Feuerbach, Liszt, Liepmann, Conti, Forel atd.). Len potom kladie si metodickú otázku, či k vymedzeniu pojmu príčetnosti dôjdeme cestou pozitívnu či negatívnu, a ktorá je správnejšou so stanoviska právnej vedy a zákonodárstva? Na skúmanie predpokladov príčetnosti naväzuje úvahu: kto je príslušný rozhodovať o príčetnosti samej, či súdca-právnik a či lekár, keďže sa jedná o kombinovanú otázku skutkovú, založenú na vzťahu zločinu a určitého psychického stavu jedinca, u ktorého tento stav bol vyvolaný faktormi biologickými. — Ďalším predmetom úvah je príčetnosť partiálna a temporárna a až v §e 37. vysvetľuje sa pojem a názov príčetnosti, za užitia týchže metod podania, ako v častiach predchádzajúcich. — Posledná kapitola je kritikou smeru pozitivistického, ktorú odmieta celú inštitúciu príčetnosti, stojac na stanovisku rýdze deterministickom, čo tkvie zase v jeho materialistickom postoji. Autor, hoci sa s ním v názoroch na danú otázku celkom rozchádza, preca nezabúda na plus, ktoré značí práca zástupcov pozitivizmu. — Na konci knihy pripojený je bohatý výber príslušných ustanovení novodobých trestných zákonov a tiež bohatý soznam predmetnej literatúry. — Z celej knihy vidieť, že autor držal sa plánu vytknutého v predmluve a hlavným účelom bolo: prispieť touto prácou k správne formulovaniu podstaty príčetnosti v budúcom zákone československom. Táto okolnosť vysvitá nie len z miest, kde výklad nesie sa priamo k tomuto cieľu (npr. § 14, 11 in fine a pod.), ale i z tých, kde autor snaží sa zdôvodniť výklad preskúmaním historického vývoja samotného právneho pojmu. Preto je zbytočné zdôrazniť veľký význam práce.

Luby.

Gustav Winter: Kniha o Francii. — 8° — stran 483. — Praha. — Aventinum. — 1931. Možno býti právem zvedav na knihu, ktorá dostala státní cenu. A zájem tento nebude zklamán. Kniha o Francii patrí medzi ty živé knihy, ktoré dovedou poučovať a pri tom upoutati, ktoré dovedou podávať suchá fakta, aniž by je zbavily životní šťavy, ktoré dovedou vystihnouti a zachytiti tak ťažko definovateľný charakter národa. Kniha se nepokouší o definíciu, ale dáva nahlédnouti do duše národa, který je tak složitý jako snad žádný jiný, který je ode dávna nositelem nových, revolučních myšlenek, což jej predurčuje na poli kulturním a ideovém k vůdcovství a při tom je tak neuvěřitelně prostoupen úctou k tradici. Již sama okolnost, že tento národ všeobecně zdál se býti v úpadku a přece zvítězil v ohromném zápolení lidské energie, že k vítězství na poli válečném dovedl přidružení i vítězství stejně, ba více ještě překvapující na poli hospodářském, již tato podivuhodná skutečnost stačí, abychom se zájmem přečetli knihu, jež s tak vzácnou obratností snaží se čtenáři přiblížiti a osvětliti národní povahu této věčné mladé rasy.

L.

Ferdinand Peroutka: Ano a ne. Essaye. 288 stran. Vydal Fr. Borový v Praze 1931. Cena 35 Kč, vázaný výtisk 45 Kč. — Jest málo novinářů, jichž články s úvahy dovedou i po delší době upoutati, ale Peroutka mezi ně rozhodně patří. Je to osoba politicky ostře vyhrazená a proto mají on i jeho názory nepřátele i odpůrce, avšak rozhodně mu nelze upříti vzácný dar přesvědčivosti, kterým dovede prodchnouti své články, ohnivé verry a zžíravé ironie, ale při tom vybrané dikce a dokonalé formy. Neopomene zaujmouti stanovisko, ať jde o jakýkoli problém po-

litický. Proto tím významnější jest jeho živý a pronikavý zájem o ostatní otázky kulturní, zejména když se zabývá zjevy tak zajímavými, jako jsou Goethe, Havlíček, Tolstoj, Nietzsche, Freud, Brezina, Lenin, Chesterton a Masaryk. Ráz těchto essayí jest dán nadpisem. Přes to že jeho stanoviska zdají se někdy příliš apodiktická, jsou originelní a nepostrádají přesvědčivosti. L.

Emil Ludwig: Bismarck. Přeložil Pavel Lewit. Str. 589, Melantrich. Historica 2. svazek — Praha — 1931. — Cena 90 Kč. — Vázané 105 Kč. — Žijeme v době, kdy Evropa ještě neztrávila plně ohromný přerod politický, kterým vyvrcholila světová válka a který zejména v Německu stále zdá se, že není ještě ukončen. Proto neškodí zopakovati si, co předcházelo, jaké jsou příčiny a obdoby v bezprostřední minulosti a jaké poučení dlužno z ní čerpati pro budoucnost. Postava Bismarckova sama o sobě zasluhuje vši pozornosti svou velikostí i tragikou. Bylo mu dopřáno vykonati ohromné dílo, ale dožil se též jeho pokřivení, které mu již naznačovalo katastrofální důsledky. Ještě dnes můžeme sledovati v současném Německu velikou stopu Bismarckovu i politickou zrůdnost jeho malicherného, ale velikašského následovníka. L.

Zdeněk Nejedlý: T. G. Masaryk. — Stran 403. — Melantrich. — Praha 1931. — Nejedlého jako životopisce nelze srovnati se žádným jiným životopiscem, jichž díla obohacují současnou literaturu. Nejedlý je v první řadě vědec, hledání objektivní pravdy a obsáhnutí materiálu v jeho největší šíři a do největších podrobností, je proto jeho jediné možnou metodou. Nejde mu o to napsati zajímavý životopisný příběh, nýbrž jde tu v první řadě o historický dokument. Bylo proto již předem jisto, že nevynechá postavy tak přerůstající svou dobu i své vrstevníky, jako je Masaryk. Tím spíše, že jeho vývoj mohl sledovati dosti z blízka. Jako všechny Nejedlého biografie, jest i biografie Masarykova velice široce založena. V druhém svazku prvního dílu dospěl teprve k prvním počátkům Masarykova zrání. A přece již zde rysuje se veliký jeho charakter a co je v Nejedlého podání nejkrásnější, je viděti, jak vyrůstá ze svého prostředí, jak se s ním začíná vyrovnávat, jak s ním souvisí, ale přece jak se od něho liší svou vlastní cestou myšlení. Je to preludium veliké životní symfonie. Tím více dá se očekávat od pokračování. Výprava knihy je vzorná, doprovod fotografický jest volen velice vhodně. Dr. Lepař.

Lord Melchett: Why the crisis? — pp 133. — 8°. — London—Gollancz. — 1931. — Lord Melchett mladší vyrovnává se s krizí velmi upřímně. Jeho kniha je určena v první řadě pro Anglii, ale je poučná i pro nás. Obviňuje ty, kdo v této krizi a před ní byli a jsou u vesla. Ukazuje na ohromné pokroky ve vědě, kdežto metody finanční, teorie hospodářské a politické ustrnuly na věku kamenném. Stěžuje si, že lidstvo dovede podle nepatrného paprsku určit váhu skoro neviditelné hvězdy, ale zapomnělo, že již Josef Egyptský nashromáždil zásoby ze sedmi let úrodných na sedm let hubených. Shledává absurdním dnešní odpor k zásobání, který vede k tomu, že zásoby jsou považovány za chudobu a ne za bohatství. Změny na straně peněz jsou naprosto nedostatečné, jediné východisko je v regulaci statků. Navrhuje proto, aby zásoby prvotních statků byly uskladněny do výše dvanáctiměsíční spotřeby světové (skutečné zásoby nepřesahují ¼letní spotřeby), ceny těchto statků udržovány minimálně na výši výrobních nákladů; na tyto zásoby by cedulové banky producentům poskytovaly úvěr, a jimi by též bránily případnému vzestupu cen. Chtěl by pomoci domácímu průmyslu tím, že by mu dal faktický monopol. Vyslovuje se pro vytvoření pěti velikých celků hospodářských: britské imperium, Amerika, Evropa s koloniemi, Japonsko s Čínou a Rusko. Lék krise vidí v obnovení domácího trhu v otevření továren, aby se obnovily i jejich trhy a tím i sáňoval státní rozpočet. Volá k anglosaské race, aby obnovila jednotu a stabilitu světa a zajistila lidstvu mír, k praktickým národohospodářům i politikům, aby využili pokroků vědy ke zdokonalení blahobytu lidstva, aby učinili vše, aby bylo čeleno zločinným následkům opětuujících se krisí, jež otráasají základy civilisace, aby se přičinili o lepší rozdělení a